

PATRICK MODIANO

Villa Triste

ROMAN

Uit het Frans vertaald door Edu Borger

MEULENHOF

Eerste druk 1998
Tweede druk 2007
Derde druk 2014

ISBN 978-90-290-9068-1
ISBN 978-94-0230-379-7 (e-boek)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Villa Triste*
Omslagontwerp: Studio Vruchtvlies
Grafische verzorging: Pinta Grafische Producties
Zetwerk: 358atwork, Almere

© 1975 Editions Gallimard
© 1998 Nederlandse vertaling Edu Borger en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ze hebben het Hôtel de Verdun afgebroken. Het was een merkwaardig gebouw, tegenover het station, met een veranda waarvan het houtwerk weg stond te rotten. Handelsreizigers kwamen er tussen twee treinreizen door overnachten. Het stond bekend als een rendez-voushotel. Het cirkelvormige café ernaast is ook verdwenen. Heette het café de Wijzerplaat of café de Toekomst? Nu is er tussen het station en de grasperken van het place Albert 1 een grote lege plek. De rue Royale is niet veranderd, maar wanneer je erdoorheen loopt, krijg je vanwege de winter en het late uur de indruk dat je een dode stad doorkruist. Etalages van de boekhandel Chez Clément Marot, van de juwelierszaak Horowitz, (Deauville, Genève, Le Touquet) en van de Engelse tearoom Fidel-Berger... Verderop de kapsalon René Pigault. Etalages van Henri à la Pensée. Het merendeel van deze luxezaken is buiten het seizoen gesloten. Wanneer de arcaden beginnen, zie je links in de verte de rode en groene neonletters van de Cintra schitteren. Op het trottoir aan de overkant, op de hoek van de rue Royale en de place du Pàquier, de Taverne, die in de zomer door de jeugd werd bezocht. Komen er nog steeds dezelfde klanten?

Er is niets meer over van het grote café met zijn luchters, zijn spiegels en zijn tafeltjes met parasollen, die tot op de rijweg stonden. 's Avonds om een uur of acht werd er druk tussen de tafels heen en weer gelopen en er vormden zich groepjes. Gelach. Blonde haren. Gerinkel van glazen. Strohoeden. Nu en dan verleende

een badjas een bonte toets aan het geheel. Men maakte zich gereed voor de nachtelijke festiviteiten.

Daar rechts het Casino, een wit, log bouwwerk, dat alleen van juni tot september geopend is. 's Winters bridget de plaatselijke bourgeoisie er twee keer per week in de baccaratzaal en de grill-room fungeert als ontmoetingsplaats voor de Rotary Club van het departement. Daarachter het parc d'Albigny, dat met zijn treurwilgen en zijn muziektent zachtjes naar het meer glooit, en de aanlegsteiger, waar je op de verweerde boot stapt, die de verbinding onderhoudt tussen de kleine plaatsjes langs het water: Veyrier, Chavoire, Saint-Jorioz, Eilan-Roc, Port-Lusatz... Te veel opsommingen. Maar sommige woorden moet je onvermoeibaar blijven neuriën, op de wijs van een wiegeliedje.

We volgen de avenue d'Albigny, die, aan weerszijden beplant met platanen, langs het meer loopt; op het moment dat zij naar rechts afbuigt, komt er een blankhouten poort in zicht: de ingang van de Sporting. Links en rechts van een grindpad, een aantal tennisbanen. En daarna hoef je je ogen maar te sluiten om je de lange rij hokjes en het zandstrand, dat zich over bijna driehonderd meter uitstrekt, voor de geest te halen. Op de achtergrond een Engelse tuin rond de bar en het restaurant van de Sporting, die in een oude oranjerie zijn gevestigd. Dat alles bij elkaar vormt een schiereiland, dat rond 1900 het eigendom van de autobouwer Gordon-Gramme was.

Ter hoogte van de Sporting, aan de andere kant van de avenue d'Albigny, begint de boulevard Carabacel. Hij slingert omhoog tot bij de hotels Hermitage, Windsor en Alhambra, maar het is ook mogelijk het kabelbaantje te nemen. 's Zomers doet het tot middernacht dienst en je moet erop wachten in een stationnetje, dat er van buiten als een chalet uitziet. De vegetatie is hier geva-

rieerd en je kunt niet meer zeggen of je nu in de Alpen bevindt, aan de Middellandse Zee of misschien zelfs in de tropen. Vlieddennen. Mimosa. Sparren. Palmbomen. Wanneer je tegen de heuvel op de boulevard volgt, ontdek je het panorama: het hele meer, de Aravis-bergketen en aan de andere kant van het water dat vliedende land, dat Zwitserland heet.

De Hermitage en de Windsor bestaan nu alleen nog maar uit gemeubileerde appartementen. En toch hebben ze nagelaten de draaideur van de Windsor en de grote serre, die in het verlengde van de lounge van de Hermitage lag, te verwijderen. Weet u nog wel: de bougainville tierde er welig. De Windsor stamde uit de jaren na 1910 en zijn witte gevel zag er even schuimtaartachtig uit als de gevels van de Ruhl en de Négresco in Nice. De okerkleurige Hermitage was soberder en majesteitelijker. Hij leek op hotel Royal in Deauville. Ja, als een tweelingbroer. Zijn er nu echt gemeubileerde appartementen van gemaakt? Er is geen lichtje achter de vensters te zien. Je zou de moed moeten hebben om de donkere lounges door te lopen en de trappen te bestijgen. En dan zou je misschien merken dat er hier niemand woont. De Alhambra is met de grond gelijk gemaakt. Geen spoor meer van de omringende tuinen. Ze zullen ongetwijfeld een modern hotel op de vrijgekomen grond neerzetten. Je moet maar heel even nadenken om het je te herinneren: de tuinen van de Hermitage, de Windsor en de Alhambra hadden in de zomer veel weg van het beeld dat je van het Verloren Paradijs of het Beloofde Land kan vormen. Maar in welke van de drie was er dat enorme veld dahlia's en die balustrade, waar je met je ellebogen op leunde om naar het meer diep beneden je te kijken? Het doet er niet toe. In ieder geval zijn wij de laatste getuigen van een wereld geweest.

Het is erg laat en winter. De wazige lichtjes van Zwitserland

aan de overkant van het meer zijn bijna niet te zien. Van de welige vegetatie van Carabacel zijn alleen nog een paar dode bomen en wat verschrompeld struikgewas over. De gevels van de Windsor en de Hermitage zijn donker en als zwartgeblakerd. De stad heeft zijn kosmopolitische en zomerse laagje vernis verloren en is gekrompen tot de afmetingen van een departementshoofdstad. Een klein stadje, dat diep in de Franse provincie verscholen ligt. De notaris en de onderprefect bridgen in het Casino, dat buiten dienst is. Zo ook mevrouw Pigault, de directrice van de kapsalon, een blonde vrouw van ongeveer veertig, die naar het parfum 'Shocking' geurt. Naast haar Fournier junior, wiens familie drie textiel-fabrieken in Faverges bezit, en Servoz, van de geneesmiddelenindustrie te Chambéry, voortreffelijk golfspeler. Het schijnt dat mevrouw Servoz, die even donker is als mevrouw Pigault blond, voortdurend aan het stuur van een BMW tussen Genève en haar villa te Chavoire heen en weer rijdt en dat zij zeer gesteld is op jongemannen. Ze wordt geregeld met Pimpin Lavorel gesignaleerd. En we zouden nog honderden andere, even saaie en even ontstellende bijzonderheden over het dagelijks leven in dit kleine stadje kunnen geven, want de dingen en de mensen zijn in twaalf jaar zeker niet veranderd.

De cafés zijn dicht. Er sijpelt roze licht door de deur van de Cintra naar buiten. Wilt u dat we binnengaan om te controleren of de mahoniehouten lambrisering niet veranderd is en of die lamp met die kap van geruite stof nog op zijn plaats staat: links van de bar? Ze hebben de foto's van Emile Allais, genomen in Engelberg, toen hij het wereldkampioenschap had veroverd, niet weggehaald. Die van James Couttet ook niet. En ook de foto van Daniël Hendrickx niet. Ze staan naast elkaar boven de rijen flessen. Ze zijn natuurlijk vergeeld. In het halve schemerlicht betast

de enige klant, een rood aanggelopen man met een geruit jasje, afwezig de vrouw achter de bar. In het begin van de jaren zestig had ze nog een zekere wrange schoonheid, maar sindsdien is ze wat pafferig geworden.

In de uitgestorven rue Sommeiller kun je het geluid van je eigen voetstappen horen. De bioscoop Le Régent is zichzelf gebleven: nog altijd die oranje pleisterkalk en Le Régent in schuine, granaat-rode letters. De zaal zullen ze toch wel gemoderniseerd hebben en de houten stoelen en de Harcourtportretten van filmsterren zullen wel door iets anders vervangen zijn. Het stationsplein is de enige plek in de stad waar nog wat lichtjes te zien zijn en waar nog enig leven te bespeuren valt. De sneltrein naar Parijs arriveert om zes over twaalf. Met hun metalen of kartonnen koffer in de hand komen de verlofgangers van de Berthollet-kazerne in kleine, luidruchtige groepjes aanlopen. Een paar zingen er ‘O dennenboom’: de naderende kerst zeker. Op het tweede perron hangen ze aan elkaar en stompen elkaar in de rug. Je zou bijna denken dat ze naar het front gaan. Tussen al die soldatenjassen, een beige burgerpak. De man die het draagt, schijnt geen last van de kou te hebben; om zijn hals heeft hij een groene, zijden sjaal, die hij nerveus met één hand vasthoudt. Hij loopt van het ene groepje naar het andere en kijkt verwilderd van links naar rechts, alsof hij te midden van al dat gedrang een gezicht zoekt. Hij heeft zelfs iets aan een soldaat gevraagd, maar die, plus zijn twee makkers, nemen hem spottend van hoofd tot voeten op. Andere verlofgangers hebben zich omgedraaid en fluiten wanneer hij voorbijloopt. Hij veinst er geen enkele aandacht aan te besteden en kauwt op een sigarettenpijpje. Nu staat hij op een afstandje in het gezelschap van een jonge, hoogblonde infanterist, die zich niet op zijn gemak schijnt te voelen en van tijd tot tijd steelse blikken in de richting

van zijn kameraden werpt. De ander leunt op zijn schouder en fluistert iets in zijn oor. De jonge infanterist probeert zich van hem los te maken. Dan laat de man een envelop in zijn jaszak glijden, kijkt hem zonder iets te zeggen aan en zet, omdat het begint te sneeuwen, de kraag van zijn jasje op.

Die man heet René Meinthe. Hij brengt plotseling zijn linkerhand naar zijn voorhoofd en houdt hem boven zijn ogen, een gebaar dat hij twaalf jaar geleden geregeld maakte. Wat is hij oud geworden...

De trein is het station binnengereden. Ze bestormen de deuren, lopen elkaar in de gangen omver, draaien de raampjes naar beneden en geven elkaar de koffers aan. Een paar zingen er 'Een afscheid niet voor eeuwig'... maar de meesten geven er de voorkeur aan 'O dennenboom'... te brullen. Het is harder gaan sneeuwen. Meinthe staat roerloos rechtop, met de hand boven zijn ogen. Het blonde kereltje achter het raampje kijkt naar hem terwijl een gemeen glimlachje rond zijn lippen speelt. Hij frunnikt aan zijn infanteristenpet. Meinthe steekt even een hand naar hem op. Dan rijden de wagons met hun kluitjes soldaten, die zingen en zwaaien, één voor één voorbij.

Hij heeft zijn handen diep in de zakken van zijn jasje gestoken en begeeft zich naar de stationsrestauratie. De twee obers zetten de tafeltjes recht en vegen met trage, slome bewegingen om zich heen. Achter de bar zet een man in regenjas de laatste glazen op hun plaats. Meinthe bestelt een glas cognac. De man antwoordt kortaf dat er niet meer bediend wordt. Meinthe vraagt opnieuw een glas cognac.

'Flikkers,' antwoordt de man langzaam en nadrukkelijk, 'flikkers worden hier niet bediend.'

En de twee anderen achter hem beginnen luidkeels te lachen.

Meinthe verroert zich niet en staart doodmoe voor zich uit. Een van de obers heeft de wandlampjes aan de linkermuur uitgedaan. Nu is er alleen nog een gelige lichtzone rond de bar. Met de armen over elkaar wachten ze af. Zullen ze zijn gezicht in elkaar timmeren? Maar wie weet? Misschien slaat Meinthe straks met de palm van zijn hand op de smerige bar en roept hij hun toe: 'Ik ben koningin Astrid, de KONINGIN DER BELGEN!' met zijn fiere houding en zijn brutale lach van vroeger.

Wat deed ik op mijn achttiende aan de oever van dat meer, in die gerenommeerde badplaats? Niets. Ik logeerde in de Linden, een familiepension op de boulevard Carabacel. Ik had een kamer in de stad kunnen nemen, maar ik zat liever wat hoger, in de bergen, op een paar passen van de Windsor, de Hermitage en de Alhambra, waarvan de luxe en de weelderige tuinen een kalmerende uitwerking op me hadden.

Want ik stierf van angst, een gevoel dat mij sindsdien nooit meer verlaten heeft, al was het in die tijd veel feller en onberekenender. Ik was Parijs ontvlucht met het idee dat die stad voor mensen als ik gevaarlijk aan het worden was. Het riekte er te veel naar politie. Veel te veel razzia's naar mijn smaak. Er ontploften bommen. Ik wil graag een chronologisch nauwkeurig relaas geven en gezien het feit dat oorlogen de beste herkenningspunten zijn, was er welke oorlog eigenlijk aan de gang? De oorlog, die de Algerijnse werd genoemd, in het eerste begin van de jaren zestig, een tijd waarin men in een Floride-cabriolet reed en de vrouwen slecht gekleed gingen. De mannen ook. En ik, ik was bang, nog erger dan nu en ik had dit toevluchtsoord gekozen omdat het op vijf kilometer van Zwitserland lag. Je hoefde bij het minste alarm alleen maar het meer over te steken. In mijn naïviteit geloofde ik, dat hoe dichterbij Zwitserland bent, hoe meer kans je hebt uit de moeilijkheden te raken. Ik wist nog niet dat Zwitserland niet bestaat.

Het 'seizoen' was al vanaf 15 juni aan de gang. Het zou een aaneenschakeling van galafeesten en festiviteiten worden. Diner der 'Ambassadeurs' in het Casino. Zangoptreden van Georges Ulmer. Drie voorstellingen van *Luister goed, mijne Heren*. Op 14 juli vuurwerk, afgestoken op de golfbaan van Chavoire, balletten van de markies van Cuevas en nog meer dingen, die me te binnen zouden schieten als ik het door de plaatselijke vvv uitgegeven programma bij de hand had. Ik heb het bewaard en ik weet zeker dat het ergens tussen de bladzijden van een van de boeken die ik dat jaar las, moet zitten. Maar wélk boek? Het was 'stralend' weer en de vaste toeristen voorspelden zon tot in oktober.

Ik ging alleen bij hoge uitzondering zwemmen. Over het algemeen bracht ik mijn dagen in de lounge en de tuinen van de Windsor door en ik raakte er ten slotte van overtuigd dat ik daar tenminste geen enkel risico liep. Wanneer ik door paniek werd overvallen – een bloem die zijn blaadjes langzaam opent, even boven m'n navel – keek ik recht voor me uit naar de andere kant van het meer. Vanuit de tuinen van de Windsor kon je een dorp zien liggen. In vogelvlucht nog geen vijf kilometer. Die afstand was zwemmend af te leggen. 's Nachts met een motorbootje zou het zo'n twintig minuten kosten. Tja. Ik probeerde mezelf tot kalmte te brengen. Ik fluisterde, terwijl ik iedere lettergreep duidelijk uitsprak: 's Nachts met een klein motorbootje...' En dan ging alles weer beter en las ik verder in mijn roman of in een onschuldig tijdschrift (ik had me zelf verboden kranten te lezen of naar de nieuwsberichten op de radio te luisteren. Telkens als ik naar de bioscoop ging, zorgde ik ervoor dat ik na de actualiteiten binnenkwam). Nee, vooral niets van het lot van de wereld weten. Niet die angst, dat gevoel van dreigend onheil verergeren. Je alleen voor onbeduidende dingen interesseren zoals mode, lite-